

Carnet de RUTA

Capsec i la seva rodalia

i II

Enfilem la carena de Malforat i Vivers. La ruta s'enlaira, abasta els 800 metres d'altitud i cavalca la muntanya. Les vessants de la vall del Bac, s'emboquen d'abet i d'alzina i les pendents de Capsec, d'alzina i carrasclar. La carretera, apta per a exercitar-hi el motocròs, ja no hi transita el camionatge forestal; l'alzina no rendia i la curiositat automobilista insignificant. El camí és per a l'excursionista que estima la muntanya i no sap estar-se'n.

La visió de la vall de Bianya des de Malforat i Vivers, ofereix un espectacle insospitat. Tant per la panoràmica habitual del mirador, com per la peculiaritat meteorològica que s'escau. Qualsevol migdia estiuenc, el paisatge ens hauria sorprès pel seu enlluernament cromàtic i avui sembla disoldre's entre boires inquietants. L'amortalla una penombra grisa que esborrona els perfils de cada topant. Algunes llencas de sol, sovint molt alta, retroba taques de color i violenta el contrallum, però s'esvaeix i es liqua, llengotejant, fins submergir-se gradualment en el gris metàl·lic, malaltís i espectral.

Ja hem dit que l'alzina domina la vessant. Adhuc mostrant-se més esponerosa que mai. Alguns exemplars són extraordinaris. Des de que la fusta d'aquest arbre no serveix ni per a carbonar, envelleix en el bosc per a morir-hi de mort natural. Tampoc no hi ha rastres del clàssic llenyataire i hom diria que ja ni s'estassa.

—Abans no creixien pas tan de pressa com ara!—, es plany una propietària amiga nostra.

Capsec

Som a La Canova. Brolla el doll d'aigua d'un broc de ferro i estem assedegats. Un "sis-cents", aparcats en el pendís—prop del portal de la masia—, augura un camí més apte pel vehicle i això reconforta.

Lloc-Alou, és final de ruta. L'anacronisme dialectal de "Clocalou" i el garbuix lingüístic de "Vianya", segueix vigent en els rètols. Venint de la vall del Bac, hem topat amb un home que empenyia la motocicleta costa amunt. En preguntar-li si estàvem prop del poble de Capsec, ha contestat, amb castellà, que **"por ahí no había ningún pueblo"**, afegint tot seguit que, el més proper, era La Canya. Naturalment, pronunciant el topònim amb la ñ castellana del nomenclator incorrecte.

Com ha volgut indicar aquest bon home, Capsec no és un poble amb carrers i places, però, històricament, fou cap oficial d'un municipi molt extens. Allò que segueix funcionant d'una manera autòctona a la demarcació tradicional, són els serveis de la parròquia. En-

Sant Martí
de Capsec.

cara que no hi visqui el senyor rector, disposen de capellà per les urgències espirituals i les misses dels diumenges i dies de precepte.

La parròquia invoca a sant Martí, un varó del santoral amb gran predicament entre la feligresia de la comarca. L'església—amb casa rectoral i cementiri—, constitueix un conjunt rural que subjuga per la seva austeritat. Els masos Relliquer i Les Gleies, són els objectius comunitaris més propers pel tombant nord-est; la vall s'esbatana plàcidament a ponent i migdia.

El romànic de la construcció no té pas atractius especials. Les afegidures i pegats fan que els entesos la cataloguin fredament. Però sense filar tan prim, hem de confessar que la seva cleda esdevé un recés bucòlic que enamora. I donat el marc i la predisposició claustral que hi plana, apta per a practicar exercicis espirituals. No hi voldríem pas escoltar cap lliçó dogmàtica; els qui no estem ni avesats a les beceroles de la teologia, hi ha el risc de caure a l'escepticisme. Preferiria l'evangeli amb la senzillesa i eficàcia que el difonia Crist, aplicat a la problemàtica que emmetzina l'home d'avui.

L'església, els murs termenals de l'hort que ningú cultiva, la sagristia—amb l'abrigall d'heures—, els xiprers, la prada embardissada i els blocs de nínxols, obliguen a meditar davant les frivolitats i temptacions mundanes. La vida i la mort són dues situacions d'explicació densa i complicada quan, entre elles, no hi ha cap altre contrast que no sigui la coexistència indiscriminada. La bellesa exultant convida a viure i la mort ullprèn, com adelitant-se des d'una dimensió indesxifrable.

Hi ha silenci, quietud i soletat. El mossèn que té encomanades les ànimes del veïnat, endevina aquest prodigi? Entre bateig i enterrament, matrimoni i sufragi, tasta l'agredolç de les seves hores? Els xiprers es gronxen ampul·losament i somica el grinyol de l'aigua, mentre inventa una bassa on flota l'herba verdíssima.

Camins de França

Per Capsec tots els camins menen a França. Rastregen la ferum del contraban i travessen escenaris on